

Preses relīze

Luksemburgā, 2018. gada 20. martā

ES publiskā un privātā sektora partnerībām piemīt plaši izplatītas nepilnības, un tās sniedz ierobežotus ieguvumus, uzskata revidenti

Jaunajā Eiropas Revīzijas palātas ziņojumā teikts, ka ES līdzfinansētās publiskā un privātā sektora partnerības (PPP) nevar uzskatīt par ekonomiski dzīvotspējīgu iespēju publiskās infrastruktūras projektu īstenošanai. Revidētajām PPP piemita plaši izplatītas nepilnības, un tās sniedza ierobežotus ieguvumus, kā rezultātā radās neefektīvi un nelietderīgi izdevumi 1,5 miljardu EUR apmērā. Turklāt ieguldīto līdzekļu atdevi un pārredzamību īpaši negatīvi ietekmēja neskaidrā politika un stratēģija, nepienācīgā analīze, PPP projektu grāmatošana ārpusbilances posteņu veidā un nelīdzsvarotā riska dalīšanas kārtība.

No 2000. līdz 2014. gadam ES sniedza 5,6 miljardus EUR 84 publiskā un privātā sektora partnerībām, un projektu kopējās izmaksas bija 29,2 miljardi EUR. Revidenti vērtēja 12 ES līdzfinansētas PPP Francijā, Grieķijā, Īrijā un Spānijā ceļu transporta un informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (IKT) jomā ar kopējām izmaksām 9,6 miljardi EUR un ES ieguldījumu 2,2 miljardu EUR apmērā. Kopumā viņi secināja, ka PPP ļāva publiskā sektora iestādēm iepirkt liela mēroga infrastruktūru vienā procedūrā, taču tas palielināja nepietiekamas konkurences risku un tādējādi novājināja līgumslēdzēju iestāžu pozīciju sarunu vešanā.

Turklāt lielākajā daļā revidēto PPP atklājās būtiski neefektivitātes gadījumi celtniecības laikā, un septiņiem no deviņiem pabeigtajiem projektiem (kuru izmaksas bija 7,8 miljardi EUR) projekta izmaksas bija izraisījušas kavējumus par līdz pat 52 mēnešiem un lielus izmaksu pieaugumus.

“Lai pabeigtu piecas Grieķijā un Spānijā revidētās automaģistrāles, no publiskajiem līdzekļiem papildus bija vajadzīgi vēl gandrīz 1,5 miljardi EUR. *Aptuveni 30 % no šīs summas (422 miljoni EUR) sniedza Eiropas Savienība,*” sacīja par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis **Oskar Herics**. Potenciālu ekonomisku ieguvumu sasniegšanas aspektā šī summa bija iztērēta neefektīvi.”

Grieķijā (kas ir izteikti lielākā ES ieguldījuma saņēmēja un ir saņēmusi 3,3 miljardus EUR jeb 59 % no kopējās ES piešķirtās summas) triju pārbaudīto automaģistrāļu izmaksas uz kilometru bija strauji pieaugušas par līdz pat 69 %, savukārt šo projektu mērogs tajā pašā laikā bija ievērojami samazinājies par līdz pat 55 %. Galvenie neefektīvu izdevumu iemesli bija tādi, ka bija jānosedz finanšu pārrāvumi, kurus izraisīja PPP līgumu pārskatīšana, publiskā sektora partneri bija slikti sagatavojuši projektus un, pats galvenais, līgumi ar privātajiem koncesionāriem tika parakstīti pirms būtisku problēmjaūtājumu atrisināšanas.

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Revidenti uzskata, ka iepriekšējās analīzes pamatā bija pārāk optimistiski scenāriji. Rezultātā faktiskais izmantojums bija par 69 % zemāks nekā prognoze IKT projektiem (Īrijā) un par 35 % automaģistrālēm (Spānijā). Lielākajā daļā pārbaudīto projektu PPP variants tika izvēlēts bez iepriekšējas salīdzinošas analīzes par alternatīvām, tādējādi netika pierādīts, ka tieši PPP var sniegt maksimālu ieguldīto līdzekļu atdevi un aizsargāt sabiedrības intereses.

Nereti riska dalījums starp publiskajiem un privātajiem partneriem bija neatbilstīgs, nesaskaņots un neefektīvs, savukārt augstie atlīdzības rādītāji (līdz pat 14 %) attiecībā uz privātā partnera riska kapitālu ne vienmēr atspoguļoja uzņemto zemo risku. Turklāt lielākā daļa no sešiem revidētajiem IKT projektiem nebija viegli pielāgojama ilgajiem līgumu darbības laikiem, jo tos skāra straujas tehnoloģiju izmaiņas.

Revidenti uzskata, PPP finansējums rada papildu prasības un nenoteiktību. Būtiska nozīme bija iespējai grāmatot PPP projektus kā ārpusbilances posteņus. Pieci no 12 novērtētajiem PPP projektiem ar kopējām izmaksām 7,9 miljardu EUR apmērā sākotnēji tika grāmatoti kā ārpusbilances posteņi. Šāda prakse palielina negatīvas blakusietekmes risku.

Lai īstenotu sekmīgas PPP, tikai nedaudzās ES dalībvalstīs pašlaik ir pieejama piemērota iestāžu sistēma, tiesiskais regulējums un ievērojama administratīvā spēja. Apmeklētās dalībvalstis nav izstrādājušas skaidru politiku vai stratēģiju PPP izmantošanai. Šāds stāvoklis neatbilst ES mērķim izlietot lielāku ES līdzekļu daļu ar jauktu projektu, tostarp PPP, starpniecību.

Revidenti ir sagatavojuši vairākus ieteikumus gan Komisijai, gan dalībvalstīm. Viņi iesaka:

- neveicināt PPP intensīvāku un plašāku izmantošanu, pirms nav atrisinātas apzinātās problēmas;
- mazināt finansiālo ietekmi, kuru rada kavējumi un jaunas sarunas par PPP izmaksām, ko uzņemas publiskā sektora partneris;
- izraugoties PPP, veikt atbilstīgu salīdzinošo analīzi par labāko iepirkuma variantu;
- nodrošināt vajadzīgo administratīvo spēju un izstrādāt skaidras PPP politikas nostādnes un stratēģijas, lai sekmīgi īstenotu ES atbalstītās PPP;
- pilnveidot ES regulējumu labākai PPP projektu efektivitātei, lai PPP izvēles pamatā būtu apsvērumi par ieguldīto līdzekļu atdevi.

Piezīme izdevējiem

Kopš 20. gadsimta deviņdesmitajiem gadiem Eiropas Savienībā ir īstenotas 1749 publiskās un privātās partnerības ar kopējo vērtību 336 miljardi EUR. Galvenokārt tās īstenotas transporta jomā, kurai 2016. gadā bija novirzīta trešdaļa no visa gada ieguldījuma, apstieidzot veselības aprūpi un izglītību.

Tomēr PPP izlietots relatīvi neliels ES finansējums, kaut arī Eiropas Komisija tā izlietošanu ir rosinājusi vairākus gadus. No 2000. līdz 2014. gadam 84 PPP, kuru kopējās projektu izmaksas bija 29,2 miljardi EUR, saņēma ES finansējumu 5,6 miljardu EUR apmērā. Izraudzītās dalībvalstis aptvēra aptuveni 70 % no ES atbalstītu PPP kopējām izmaksām 2000.–2014. gadā (20,4 miljardi EUR no 29,2 miljardiem EUR) un 71 % no ES ieguldījuma PPP (4 miljardi EUR no 5,6 miljardiem EUR).

Struktūrfondu un Kohēzijas fonda dotācijas bija galvenais PPP piešķirtā ES finansējuma avots (67 no 84 projektiem). Komisija, nereti sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku (EIB), ar finanšu instrumentu starpniecību atbalstīja pārējās 17 PPP.

Kopš 2015. gada PPP projektus finansē arī no ESIF, kas ir kopīga Komisijas un EIB iniciatīva. Astonpadsmit no pavisam 224 projektiem, kas bija apstiprināti līdz 2017. gada jūnijam, ir atzīmēti kā PPP.

Īpašais ziņojums Nr. 9/2018 "Publiskā un privātā sektora partnerība Eiropas Savienībā: plaši izplatītas nepilnības un ierobežoti ieguvumi" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.